

Den foreliggende lærebog i meteorologi og klimatologi indleder med en teoretisk gennemgang af den vertikale og horisontale variation af atmosfæren, gennemgang af strålingsbalancen og de forskellige cirkulations- og frontsystemer, samt sky- og nedbørsdannelse. Forskellige metoder til vejr- og klimaobservationer (synoptiske, samt radar- og satellitovervågning) gennemgås med talrige gode eksempler og med angivelse af fordele og ulemper ved de enkelte metoder. Endelig giver forfatteren flere gode eksempler på forskellige klimaklassifikationer og klimasvingninger. Bogen afsluttes med en gennemgang af mere lokale klimafænomener, f.eks. dalvinde, Föhnvinde, samt tåge og smog.

Birger Hansen

Hans-Jörg Isemer & Lutz Hasse: *The Bunker climate atlas of the North Atlantic Ocean. Vol. 1: Observations.* Springer, Berlin 1985.

VII, 218 s.: kort & 1 transparent i lomme. 32 cm. DEM 275,-.

Dette atlas over klimatiske forhold i Nordatlanten er baseret på Andrew F. Bunkers arbejde og dataindsamling ved Woods Hole Oceanographic Institution. På basis af klimatiske observationer fra skibe er der udarbejdet 181 kort over Nordatlanten med informationer på månedbasis af havoverfladetemperatur, lufttemperatur, skydække, nedbør, vindforhold m.v.

Henrik Breuning Madsen

Public planning in the Netherlands: perspectives and change since the Second World War. Eds.: Ashok K. Dutt and Frank J. Costa.

Oxford University Press, Oxford 1985. IX, 261 s., ill. 26 cm. GBP 20,-.

Fysisk og økonomisk planlægning er fremtrædende i Nederland, og andre vestlige nationer lader sig med glæde belære om status og fremskridt. Geografisk Institut sender hvert år studerende på ekskursioner, studieture og kurser dertil. Derfor hilses det velkommen, at den største barriere for forståelsen, nemlig sproget, nu mindskes med denne glimrende engelsksprogede oversigt over planlægningen i Nederland. Det er en omfattende analyse, der hermed offentliggøres til stor nytte for studerende, planlæggere og undervisere. Vi kommer hele vejen rundt: planlægningssystemet og dets udvikling, fysisk, økonomisk og

social planlægning, boligsektoren, byfornyelse, offentlighedsinddragelse og integreret planlægning, polderne, bysystemerne og stormflodsværnet.

I det hele taget en fremragende bog. En tilsvarende håndbog om danske forhold ville kunne styrke planlægningsprofessionen.

Christian Wichmann Matthiessen

Winfried Flüchter: *Die Bucht von Tokyo: Neulandausbau, Strukturwandel, Raumordnungsprobleme.* (Schriften des Instituts für Asienkunde in Hamburg, Bd. 46). Harrassowitz, Wiesbaden 1985. XX, 319 s., ill. 25 cm. DEM 78,-.

Tokyo og Tokyo-bugtens geografi er emnet for denne grundige bog. Den indledes med en beskrivelse af knapheden på jord, de politiske vilkår, den regionale økonomi og de naturgeografiske vilkår. Dernæst gennemgås de enkelte delregioner udførligt efter det traditionelle »Länderkunde« skema: historie, natur, erhverv, infrastruktur og problemer. Der afsluttes med en sammenfatning og en meget omfattende og derfor nyttig litteraturliste.

Værket er godt og spændende, men kræver nok en ganske højt motiveret interesse for regionen og dens problemer.

Christian Wichmann Matthiessen

The take-off of suburbia and the crisis of the central city: proceedings of the international symposium in Munich and Vienna 1984. Ed. by Günter Heinritz and Elisabeth Lichtenberger. (Erdkundliches Wissen; H. 76).

Steiner, Stuttgart 1986. 301 s., ill. 24 cm. DEM 68,-.

Denne kommenterede artikelsamling er resultatet af et symposium over emnet: »Inner-city crisis and the rise and take-off of suburbia«, et vedkommende emne, som også kommer ind på diskussion om »the urban turnaround«. Bogen indeholder 23 artikler om forstadsdannelse, byfornyelse, bysystem, socialgeografi, boligsektoren og byudviklingspolitik. Dermed præsenteres også problemstillingen fra en række, især vesteuropæiske, storbyer. Interessant er det at se Danmarks problemer diskuteret af to forfattere fra Portsmouth i England.

Bogens budskab er, at der ikke findes nogen klar sammenhæng mellem suburbanisering, desurbanisering og centralby-krise. Bogen er desuden god, fordi så bredt et spektrum præsenteres, og så mange problemer identificeres.

Christian Wichmann Matthiessen

Peter Schöller: *Städtepolitik, Stadtumbau und Stadterhaltung in der DDR.* (Erdkundliches Wissen H. 81).

Steiner, Stuttgart 1986. 54 s., ill. & 2 tav. 24 s. DEM 19,80.

Det helt utrolige behov for boligbyggeri, der fulgte 2. verdenskrigs ødelæggelse af de tyske byer identificeres indledningsvis i hæftet. Den første politik forklares, og de fysiske og sociale planer for nybyggeriet analyseres. Derefter diskuteres byfornyelsesproblematik, der anskues som en logisk følge af de presserende nybyggeriopgaver. Hæftet er lidt tyndt, men illustrativt for problematikken.

Christian Wichmann Matthiessen

Werner Rutz: *Die Städte Indonesiens: Städte und andere nicht-landwirtschaftliche Siedlungen, ihre Entwicklung und gegenwärtige Stellung in Verwaltung und Wirtschaft.* (Urbanisierung der Erde; Bd. 4).

Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung, Berlin 1985. X, 286 s., fig. & 6 kort i lomme. 28 cm. DEM 40,-.

Serien om verdens byer fortsættes med dette omfattende værk, der analyserer Indonesiens byer og bysystem. Dermed præsenteres den første analyse af landets bysystem med vanlig tysk systematik og grundighed. Den kulturelle og økonomiske forandring beskrives som grundlag for hovederindret, som dels er at beskrive bysystemet, dels at identificere dets muligheder. Desuden angivet planmål og de enkelte byer registreres.

Bogen henvender sig til geografer, økonomer, politikere og til erhvervsfolk med ærinde i det store og økonomisk potentielt stærke land.

Christian Wichmann Matthiessen

Brian W. Ilbery: *Western Europe: a systematic human geography.* - 2. ed.

Oxford University Press, Oxford 1986. XIII, 204 s., ill. 25 cm. GBP 8.95.

Denne humangeografisk orienterede bog om Vesteuropa minder betydeligt om andre tilsvarende bøger, fx Clout et al, 1985: »Western Europe: geographical perspectives«. Den præsenterer sig dog bedre og er mere dybtgående i analyserne. Bogen gennemgår en række emner ordnet systematisk: Befolkning, erhverv, sociale erhvervsgrupper. Det går fint, så længe sekundære og traditionelle tertiære erhverv beskrives; men de nye erhverv medtages næsten ikke. Denne mangel rådes der bod på ved at lægge vægt på at

beskrive processer som counter-urbanization, urban-rural manufacturing shift og arbejdsløshedsvæksten.

Bogen giver sig ikke ud for at være andet og mere end en omsætning af tal til diagrammer, kort og tekst, og den passer niveaumæssigt til 1. dels undervisning på universiteterne.

Christian Wichmann Matthiessen

Regions in the European Community. Ed. by Michael Keating and Barry Jones. Clarendon, Oxford 1985. XI, 250 s., ill. 23 cm. GBP 22.50.

Bogen analyserer hvordan regionale interesser præsenteres i EEC og undersøger, hvordan konflikter mellem disse og statslige interesser håndteres. En række regioner og deres institutioner beskrives på det politiske plan som eksempler på problemstillinger.

Emnet er af interesse for de, der beskæftiger sig med regional udvikling og kan danne baggrund også for geografiske arbejder trods den politiske orientering.

Christian Wichmann Matthiessen

Klaus Frantz: Die Grossstadt Angloamerikas im 18. und 19. Jahrhundert: Strukturwandlungen und sozialräumliche Entwicklungsprozesse anhand ausgewählter Beispiele der Nordostküste. (Erdkundliches Wissen; H. 77). Steiner, Stuttgart 1987. 200 s., ill. 25 cm. DEM 48,-.

USA's forandring fra et agrarsamfund til et urbaniseret industriiseret samfund skete i det 19. og i begyndelsen af det 20. årh. Etableringen af de moderne storbyer, der kendetegner nutidens USA, tidsfæstes til det 19. årh.s sidste fjerdedel, og deres udvikling og indre differentiering er bogens emne. Med eksempler fra New York, Boston og Philadelphia demonstreres urbaniseringsprocessen og udviklingen af økonomiske kvarterer: merkantile, finansielle, industrielle, engros, detailhandel, administration. Desuden analyseres udviklingen af socio-økonomiske eller etnisk karakteriserbare bydele.

Tysk grundighed og systematik præger bogen, som har en begrænset læserkreds blandt forskere, der arbejder med emnet, men den kan også finde anvendelse som baggrundsbog for studerende og gymnasielærere, der trænger til facts om USA's store byer.

Christian Wichmann Matthiessen

Ronald Perry, Ken Dean, Bryan Brown: Counterurbanisation: international case studies of socio-economic change in the rural areas.

Geo Books, Norwich 1986. XIII, 246 s., ill. 22 cm. GBP 25,-.

Begrebet counterurbanisation er efterhånden blevet en samlekasse for alle mulige decentraliseringsprocesser og dekoncentrationsfænomener, der har et bymæssigt aspekt. Derfor er denne bogs første 30 siders gode, fordi de giver en diskussion af den forskellige brug af begrebet. Hertil knyttes afsluttende konklusioner. Hovedparten af bogen udgøres af et case study over 7 kommuner i Vest-Cornwall. Her demonstreres urbaniserings-ruraliseringsproblematikken ved hjælp af socio-økonomiske data om befolkningen. Dernæst følger en noget mindre del, som behandler udvalgte parametre af samme slags for Storbritanniens landsdele og mærkeligt nok, et case study over 3 nordcaliforniske amter.

Den indledende og afsluttende diskussion er interessant takket være en systematisk oversigt over begrebsverdenen, men resten af bogen har næppe noget stort marked.

Christian Wichmann Matthiessen

Welfare and environment: essays on the 10th anniversary of the Department of Geography, University of Trondheim, 1985. Ed.: Michael Jones.

Universitetet i Trondheim, Tapir, 1986. 269 s., ill. 24 cm. Pris ikke oplyst.

For at markere 10-året for geografiens eksistens ved Trondheims Universitet, der iøvrigt blev oprettet i 1968, har dette institut medarbejdere udgivet denne artikelsamling for at vise fagets profil og udvikling.

Som nyt institut har man her haft den mulighed, at man kunne opbygge faget ud fra en enighed om visse basale, for det meste liberalistiske, grundopfattelser. Man har forsøgt at forene geografiens traditionelle bastioner med nye ideer og forsøg, og især at bygge bro mellem forskellige discipliner. Dette har blandt andet medført at man valgte økologien i stedet for geomorfologi som udgangspunkt i dette integrationsforsøg.

De ti artikler i samlingen afspejler et institut med tre tyngdepunkter. Velfærdsgeografi med regionale uligheder som centralt emne. Historisk geografi, som udgangspunkt for kulturlandskabsstudier. Udviklingsgeografi med henblik på

Afrika. Foruden de emneorienterede bidrag findes der desuden to artikler om fagets historie og udvikling i Trondheim.

Rolf Guttesen

Eckhard Oelke: Territoriale Probleme der ökonomischen Integration der EG-Länder.

Haack, Gotha 1986. 118 s., ill. 23 cm.

Det sker ikke hver dag, at en geografisk monografi om Vesteuropa ser dagens lys i DDR. Det hænger sammen med den geografiske forsknings orientering i dette land, hvor faget i forbindelse med nær tilknytning til den samfundsmæssige planlægning i første række fokuserer på hjemlige opgaver.

Bogens hovedtema er at vise hvorledes den økonomiske integration hænger sammen med og vekselvirker med EF's territoriale struktur. Netop territorialstrukturen er et centralt begreb i den geografi, der baserer sig på historisk materialisme. For nogle år siden var begrebet en del anvendt i dansk geografi, men mærkværdigvis forsvandt det - næsten, uden at det blev udviklet og integreret i den geografiske teori.

Bogen falder i tre hoveddele. Først behandles de teoretiske spørgsmål i forholdet mellem geografi og kapitalistisk integration. Dette følges op af et omfangsrigt afsnit om integrationsprocessens indvirkning på produktions- og infrastruktur (som opfattes som delstrukturer af territorialstrukturen). Der præsenteres flere konkrete, informationsrige eksempler. Sidst behandles grænseområdernes særlige problemer samt de regionale udviklingstendenser i EF.

En del data i tabeller og kort er beklageligvis op til 17 år gamle. De burde være fornyet. Men som helhed er det et velskrevet og informationsmættet værk, der også forsøger at udvikle den teoretiske ramme omkring temaet.

Rolf Guttesen

Information Bulgaria: a short encyclopaedia of the People's Republic of Bulgaria. Ed. by the Bulgarian Academy of Science. Pergamon, Oxford 1985. XXII, 976 s., ill. 25 cm. USD 100,-.

Den hidtil mest omfattende håndbog på engelsk med allehånde informationer om Bulgarien. Udgivet af det britiske Pergamon Press, men skrevet af folk fra Bulgariens Videnskaberne Akademi.

Værket er inddelt i 13 store afdelinger, hver med en række specifikke kapitler.